
Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja

26.3.2024

DARBA DOKUMENTS

par priekšlikumu direktīvai, ar ko izveido saskaņotas prasības iekšējā tirgū attiecībā uz trešo valstu vārdā veiktas interešu pārstāvības pārredzamību un groza Direktīvu (ES) 2019/1937

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja

Referents: *Pablo Arias Echeverría*

Komisijas priekšlikums un sākotnējais sagatavošanas darbs IMCO komitejā

1. Komisija 2023. gada 12. decembrī Demokrātijas aizsardzības paketes ietvaros pieņēma priekšlikumu Direktīvai, ar ko izveido saskaņotas prasības iekšējā tirgū attiecībā uz trešo valstu vārdā veiktas interešu pārstāvības pārredzamību un groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (2023/0463 (COD)). Šā tiesību akta mērķis ir veicināt pareizu iekšējā tirgus darbību, nosakot saskaņotas prasības attiecībā uz interešu pārstāvības darbībām, ko veic trešo valstu vārdā. Tās ir darbības, kas tiek veiktas ar mērķi ietekmēt politikas vai tiesību aktu izstrādi, formulēšanu vai īstenošanu, vai sabiedrisko lēmumu pieņemšanas procesu ES.
2. Priekšlikums tika nodots IMCO komitejai, un 2024. gada 20. martā notika pirmās debates, kuru laikā Komisija iepazīstināja ar iniciatīvu. Komisija uzsvēra galvenos punktus, norādot, ka priekšlikums palielinātu interešu pārstāvības darbību pārredzamību, jo īpaši attiecībā uz informāciju par vienībām, kas sniedz interešu pārstāvības pakalpojumus, to finansējumu un trešo valstu vienībām, kuru vārdā šīs darbības tiek veiktas.
3. Šā dokumenta mērķis ir iepazīstināt ar referenta pamatprincipiem attiecībā uz priekšlikumu, kā izklāstīts turpmāk, ņemot vērā gaidāmo darbu pie šī būtiskā dokumenta.

Pašreizējā situācija interešu pārstāvības darbībās trešo valstu vārdā Eiropas Savienībā

4. Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaras ar **lielām problēmām** interešu pārstāvības jomā, ko veic trešo valstu vārdā.
5. Pašlaik šajā jomā ir acīmredzama iekšējā tirgus sadrumstalotība, lielākā daļa dalībvalstu regulē pakalpojumu sniegšanu interešu pārstāvības darbībām, tostarp trešo valstu vārdā. Tas rada **nevienlīdzīgus konkurences apstākļus**, kas dažās valstīs rada augstākas interešu pārstāvības izmaksas un sarežģītību salīdzinājumā ar citām valstīm. Tādējādi priekšlikuma juridiskais pamats ir **LESD 114. pants**, kas ļauj saskaņot dalībvalstu tiesību aktus, kuri pašlaik kavē vienu no pamatbrīvībām iekšējā tirgū, un kas attiecīgi ļaus izvairīties no regulējuma sadrumstalotības.
6. Turklāt plaši izplatīto dezinformāciju, kas notiek gan digitālajās platformās, gan tradicionālajos mediju kanālos, var tieši saistīt ar **ārvalstu vienību iejaukšanos**. Dažu šo vienību mērķis ir graut mūsu pamatvērtības un principus, vienlaikus ietekmējot arī mūsu demokrātiskos procesus un iestādes.
7. Tas ir tiešs uzbrukums mūsu Savienības **pamatprincipiem** un grauj mūsu pamatvērtību integritāti. Lai risinātu šīs problēmas, Eiropas Komisija ir iesniegusi šo **priekšlikumu**.
8. Kā Eiropas Demokrātijas rīcības plāna turpinājums šī iniciatīva tiecas palielināt sabiedrības uzticēšanos demokrātiskām iestādēm, nodrošinot pārredzamību interešu pārstāvībā trešo valstu vārdā. Tāpēc tās mērķis nav aizliegt jebkāda veida darbības vai vērsties pret noziedzīgām darbībām, piemēram, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, bet gan palielināt pārredzamību un atbildību, kad runa ir par interešu pārstāvību.
9. Šā priekšlikuma mērķis ir arī uzlabot iekšējā tirgus darbību un papildināt spēkā esošos tiesību aktus par pakalpojumu sniegšanu un pārredzamību, piemēram, **regulu par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu** un **Digitālo pakalpojumu aktu**. Tomēr mēs nevaram neņemt vērā vēl vienu šī priekšlikuma būtisku mērķi, proti, mūsu

demokrātiju aizsardzību pret ārvalstu iejaukšanos.

10. Ārvalstu iejaukšanās mūsu politisko lēmumu pieņemšanas procesos un demokrātijās ir nepieņemama. Parlamenta rezolūcija par “**Russiagate: iespējamo Krievijas iejaukšanos Eiropas Savienības demokrātiskajos procesos**” apraksta, kā trešās valstis cenšas ietekmēt un manipulēt ar Eiropas demokrātijām. Īpaši atsaucoties uz **Katalonijas** gadījumu, šī rezolūcija pauž patiesas bažas par mūsu demokrātisko vērtību integritāti. Parādītā saikne starp Katalonijas valdību, trešo valstu sūtņiem, partijām un politiķiem, kā arī plaša mēroga dezinformācijas kampaņas ilustrē ārvalstu iejaukšanos separātistu kustībās. Šīs darbības ir daļa no plašākas stratēģijas, kuras mērķis ir destabilizēt valstu un Eiropas demokrātiju, tieši sadarbojoties ar Katalonijas valdību. Ir jārisina nopietnas darbības, kas apdraud Eiropas ceļu un mūsu demokrātiskās vērtības, un nekādā gadījumā nedrīkst piešķirt amnestiju.
11. **Tāpat** ārvalstu iejaukšanās **piemēri** ir izcelti INGE īpašās komitejas ziņojumā, atsaucoties uz Kataru, Ķīnu un Venecuēlu. Šīs valstis ir kopīgi ieguldījušas vairāk nekā 259 miljonus eiro 33 valstīs, lai ietekmētu to demokrātiskos procesus.
12. Šajā kontekstā ES ir **jāatjauno iedzīvotāju zaudētā uzticība** un pašāvēība, uzlabojot lēmumu pieņemšanas pārredzamību un spēju rīkoties. Tas ir tas, ko šis priekšlikums veicina.

Problēmas saistībā ar interešu pārstāvības darbībām trešo valstu vārdā Eiropas Savienībā

13. Runājot par interešu pārstāvības darbībām, ko veic trešo valstu vārdā, jo īpaši ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ), Eiropas Savienības **vienotajā tirgū pastāv būtiski šķēršļi**, ko rada atšķirīgs tiesiskais regulējums dažādās dalībvalstīs.
14. Šis sadrumstalotais tiesiskais regulējums ne tikai traucē iekšējā tirgus darbībai un rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, bet arī rada risku, ka trešo valstu dalībnieki izvairīsies **no pārredzamības prasībām** un slēpti ietekmēs ES lēmumu pieņemšanu.
15. Vēl viena apzināta problēma ir **nezināmais nozīmīgums**, tendences un dalībnieki, kas iesaistīti interešu pārstāvības darbībās, kuras tiek veiktas trešo valstu vārdā. Neskatoties uz norādēm, kas liecina par ārvalstu iejaukšanās paplašināšanos, šādu darbību apjoms lielā mērā paliek neatklāts nekonekventas datu vākšanas, pārredzamības trūkuma, regulējuma nekonekvences un datu vākšanas problēmu dēļ. Šo informācijas trūkumu var izmantot trešās valstis, ietekmējot demokrātiskos procesus un graujot iedzīvotāju uzticību iestādēm.
16. Komisijas priekšlikums risina šīs problēmas; tomēr **praktiskā piemērošana joprojām ir neskaidra**, jo trūkst skaidru definīciju attiecībā uz priekšlikuma darbības jomu.
17. Šis neskaidrības trūkums attiecas arī uz to **darbību veidiem**, uz kurām attieksies piemērošanas joma, un tas prasa arī sīkākus paskaidrojumus. Būtu arī jāprecizē vērtības ķēdes darbības joma, kā arī tas, cik lielā mērā ir aptvertas organizācijas, kas saņem finansējumu no trešo valstu valdībām (regulāri vai konkrētām darbībām).
18. Priekšlikums arī ievērojami palielina administratīvo slogu un ziņošanas pienākumus skartajām vienībām, tostarp informācijas uzskaiti un informācijas sniegšanu valstu iestādēm un Eiropas Savienības iestādēm. Šie pienākumi var būt apgrūtināši MVU, kuriem bieži vien trūkst resursu, lai tos pienācīgi izpildītu.

19. Turklāt valstu iestādēm būs arī jāveic jauni uzdevumi un jāsaskaras ar lielāku administratīvo slogu, kas varētu prasīt racionalizāciju, jo īpaši attiecībā uz sadarbību ar ES iestādēm un struktūrām.

Iespējamā turpmākā rīcība

20. Reakcija uz šiem izaicinājumiem ir **jākoordinē Eiropas līmenī**, nodrošinot, ka tiek ievērotas mūsu vērtības un ka tiek ievērota pārredzamība, trešajām valstīm paužot dažādus viedokļus.

21. Mums ir jāizstrādā skaidri noteikumi, kas, atzīstot **esošos valstu noteikumus**, nodrošina taisnīgu konkurenci visām ieinteresētajām personām.

22. Reaģējot uz ārvalstu iejaukšanos demokrātiskajos procesos, jābalstās uz **pārredzamības principu**.

23. Tomēr direktīvā būtu jāiekļauj **preventīvi pasākumi**, kas efektīvi novērš trešo valstu interešu pārstāvības Eiropas Savienībā neatbilstību jaunajiem noteikumiem. Šie pasākumi ir būtiski, lai nodrošinātu atbilstību un atturētu no jebkādiem mēģinājumiem neatbilstoši ietekmēt vai iejaukties.

24. Šīs darbības var ietvert sankciju pastiprināšanu, piemēram, palielinot maksimālo naudas sodu apmēru, kas pašlaik paredzēts priekšlikumā, vai apsverot **iespēju aizliegt konkrētus dalībniekus**, par kuriem ir pierādīts, ka tie atkārtoti pārkāpj šos pienākumus, vai abus.

25. Turklāt mums ir jānodrošina pareiza un precīza **īstenošana**. Šis process sākas ar skaidru direktīvas darbības jomas definēšanu un precizēšanu, uz ko tā attiecas. Priekšlikuma darbības jomā būtu skaidri jānorāda tādas darbības kā lobēšana, politisko kampaņu finansēšana un citi ietekmes meklēšanas veidi.

26. Ir svarīgi skaidri definēt darbības jomu, lai novērstu pasākumu **apiešanu**. Tas palīdzēs novērst jebkādus mēģinājumus apiet pasākumus, izmantojot nepilnības vai pelēkās zonas.

27. Mums ir jānodrošina, ka **jebkura vienība, kas darbojas ārvalstu valdību vadībā**, lai pārstāvētu šo valdību intereses ES, ietilpst šīs direktīvas darbības jomā neatkarīgi no savas darbības specifikas.

28. Ir arī jādefinē **konkrētas pārstāvības darbības, kas ietilpst darbības jomā**, lai novērstu apiešanu un nodrošinātu juridisko skaidrību.

29. Jāņem vērā arī slogs uzņēmumiem, jo īpaši MVU. Direktīvā jāiekļauj pasākumi, lai veicinātu **MVU** pienākumu izpildi, nodrošinot, ka tiem tiek samazināts administratīvais slogs.

30. Turklāt ir nepieciešams arī **uzlabot un racionalizēt sadarbību** starp valstu iestādēm un ES struktūrām.

31. Tas ir nopietns jautājums, kas prasa pieņemt skaidrus un efektīvus pasākumus, kas ir gan **iespējami, gan praktiski** un kas kalpo kā vienota atbilde, lai aizsargātu mūsu Savienības pamatvērtības.

32. Tāpēc referents uzskata, ka to ātra pieņemšana ir būtiska, un mudina nākamo Parlamentu piešķirt šim priekšlikumam prioritāti.